

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-OPZ.0500.7.2026.MK
4474052.18418769.14882413
Warszawa, 29-07-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Marka Matuszewskiego (znak: K10INT18460).
Temat: finansowanie likwidacji składowiska odpadów niebezpiecznych na terenie dawnych zakładów „Boruta” w Zgierzu.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr K10INT18460 Pana Posła Marka Matuszewskiego w sprawie finansowania likwidacji składowiska odpadów niebezpiecznych na terenie dawnych zakładów "Boruta" w Zgierzu, poniżej przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie podkreślić należy, że działania na wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (WTZ) są traktowane jako priorytet Rządu RP, zostały zatem uwzględnione jako jeden z elementów zadania nr 39 „Likwidacja miejsc nielegalnego magazynowania odpadów niebezpiecznych” w wykazie priorytetów polityki członków Rady Ministrów.

W celu rozwiązania problemu składowisk i innych miejsc gromadzenia odpadów na terenach państwowych zakładów przemysłowych, które powstały w przeszłości przed obowiązywaniem szczegółowych, współczesnych przepisów regulujących gospodarowanie odpadami i ochronę środowiska (tj. przed 1 października 2001 r.), przyjęto ustawę z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych¹, tzw. ustawę o WTZ. W załączniku do ustawy o WTZ wymienionych jest pięć terenów², które uznano za wymagające podjęcia pilnej interwencji w celu zabezpieczenia życia i zdrowia ludności oraz stanu środowiska. Jednostki samorządu terytorialnego (JST) w miarę dostępności odpowiednich środków finansowych zobowiązane są do przeprowadzenia na tych terenach

¹ (Dz. U. z 2023 r. poz. 1719)

² Tereny:

- Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy,
- Zakładów Chemicznych „Organika-Azot” w Jaworznie,
- Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach,
- Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu,
- Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim.

najpierw szczegółowego badania i oceny występujących zanieczyszczeń, a następnie zabezpieczenia lub zagospodarowania historycznych odpadów i ograniczenia wpływu wywołanego przez nie na środowisko i zdrowie ludzi.

Odpowiadając na Pytanie 1 „*Na jakim etapie znajdują się obecnie działania zmierzające do likwidacji składowiska odpadów niebezpiecznych na terenie dawnych zakładów „Boruta” w Zgierzu?*” wskazać należy, że w ramach umowy zawartej pomiędzy Urzędem Miasta Zgierza, a firmą Remea Sp. z o. o., na wykonanie usługi pn. „*Kompleksowa ocena stanu środowiska i opracowanie projektu planu poprawy stanu środowiska na rozpoznanym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym - terenie dawnych Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu*”, w dniu 24 czerwca 2026 r. odbyło się spotkanie Zgierskiego Zespołu ds. Wielkoobszarowych Terenów Zdegradowanych, z udziałem m.in. przedstawicieli Ministerstwa Klimatu i Środowiska (MKiŚ). Podczas spotkania przedstawiono wyniki badań terenowych wielkoobszarowego terenu zdegradowanego w Zgierzu, tj. terenu dawnych Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu. Aktualnie wykonawca ww. usługi jest na etapie opracowania kompleksowej oceny stanu środowiska.

Odpowiadając na pytanie 2 „*Czy na realizację tego zadania zostały już zabezpieczone środki finansowe z budżetu państwa lub funduszy europejskich?*” oraz pytanie 3 „*Czy planowane jest wykorzystanie środków z Krajowy Plan Odbudowy na likwidację tego składowiska? Jeśli tak – jaka kwota została przewidziana na ten cel?*”, uprzejmie informuję, że w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), przewidziano do realizacji inwestycję B3.2.1³ (MKiŚ w zakresie rekultywacji 5 wielkoobszarowych terenów poprzemysłowych - WTZ). W ramach inwestycji nastąpi kompleksowa inwentaryzacja problemu zanieczyszczeń, która będzie dotyczyła oceny WTZ. Przeprowadzona zostanie również pełna ocena stanu środowiska na danym WTZ oraz inwentaryzacja potrzeb w zakresie naprawy stanu środowiska.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)⁴ daje możliwość pozyskania finansowania na kompleksową ocenę stanu środowiska oraz przygotowanie projektu planu poprawy stanu środowiska na WTZ (ok. 100 mln zł)⁵. Dzięki działaniom MKiŚ, pomimo, że inwestycja na WTZ jest finansowana z komponentu pożyczkowego KPO, to dla JST w zakresie kosztów kwalifikowanych dofinansowanie w tym zakresie jest w pełni bezzwrotne, a zatem to Skarb Państwa ponosi główny ciężar finansowania działań w ramach inwestycji.

Dodatkowo podkreślić należy, że Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w dniu 4 lipca 2025 r. uruchomił uzupełniający

³ Inwestycje w neutralizację ryzyka i rekultywację wielkoobszarowych terenów poprzemysłowych i Morza Bałtyckiego.

⁴ Inwestycja B3.2.1 „Inwestycje w neutralizację ryzyka i rekultywację wielkoobszarowych terenów poprzemysłowych i Morza Bałtyckiego”

⁵ Całkowita kwota alokacji inwestycji w części MKiŚ (kwota dedykowana 5 WTZ).

program⁶, który umożliwia sfinansowanie podatku VAT dla projektów na WTZ finansowanych ze środków KPO. Całkowite wnioskowane wsparcie w ramach programu wynosi ok. 22 mln zł.

W przypadku terminowego zakończenia przez miasta realizacji przedsięwzięć w ramach inwestycji B3.2.1 KPO, rozważana jest przez MKiŚ możliwość ogłoszenia naboru w ramach Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS 2021-2027), który będzie dedykowany na działania związane z oczyszczaniem WTZ. Podkreślenia wymaga jednak, że z uwagi na bardzo zaawansowany etap wdrażania perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 oraz w związku z tym ograniczoną dostępnością środków, nabór ten będzie mógł stanowić formę pilotażu wsparcia prac terenowych na obszarach WTZ. Zakłada się wsparcie realizacji założeń planów poprawy stanu środowiska opracowanych przez miasta w ramach inwestycji B3.2.1 KPO w jednej lub kilku lokalizacjach, w całości lub w części, do limitu wolnych środków. Zakres działań będzie uzależniony w szczególności od gotowości miast do podjęcia prac terenowych oraz szacowanych kosztów tych działań określonych w aktualnie tworzonych przez miasta planach poprawy stanu środowiska i powiązanych z nimi dokumentach. Nabór może zostać potencjalnie ogłoszony na przełomie III/IV kw. 2026 r. Termin kwalifikowalności wydatków w naborze to grudzień 2029 r. Na przedmiotowe projekty zakłada się przeznaczenie kwoty ok. 50-70 milionów złotych dostępnej w działaniu FENX.01.05 – dla typu projektu 7a „*Rekultywacja i remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą*”. Ostateczna wysokość tej kwoty jest uzależniona od wyników innych trwających konkursów z zakresu rekultywacji i remediacji, które ogłoszono w terminie wcześniejszym.

Odpowiadając na pytanie 4 „*W jakim terminie planowane jest rozpoczęcie oraz zakończenie prac związanych z usunięciem zagrożenia ekologicznego w Zgierzu?*” i 5 „*Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska posiada aktualną ocenę ryzyka środowiskowego związanego ze składowiskiem odpadów na terenie „Boruty”?*” podkreślić należy, że przedsięwzięcia związane z poprawą stanu środowiska na WTZ cechują się znacznym poziomem skomplikowania. Obecnie nie są również dostępne dla tych terenów pełne dane o rozmieszczeniu, zasięgu, składzie i ilości występujących zanieczyszczeń. Co istotne, są to zanieczyszczenia wielkoskalowe o charakterze historycznym. Z tego względu JST właściwe dla rozpoznanych WTZ realizują obecnie projekty rozpoznawczo-analityczne w ramach inwestycji B3.2.1 KPO. Po ich zakończeniu JST będą posiadać pełną wiedzę na temat zanieczyszczeń występujących na WTZ, jak również będą opracowane plany poprawy stanu środowiska na WTZ niezbędne do podjęcia dalszych działań związanych z poprawą stanu środowiska, tj. m.in.:

⁶ „Współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach inwestycji B3.2.1 Krajowego Planu Odbudowy” [<https://www.gov.pl/web/nfosisgw/wspolfinansowanie-przedsiwziec-realizowanych-w-ramach-inwestycji-b321-krajowego-planu-odbudowy>]

- usuwania odpadów ze składowisk historycznych odpadów przemysłowych lub miejsc gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych lub zabezpieczenia ich powierzchni lub ich rekultywacji, a także zagospodarowania odpadów wytwarzanych w wyniku tych działań, przetwarzania tych odpadów,
- rekultywacji gruntów,
- remediacji w przypadku, gdy stwierdzono zanieczyszczenie powierzchni ziemi,
- przeprowadzenia działań na rzecz ochrony wód powierzchniowych lub podziemnych lub powierzchni ziemi, w szczególności budowy nieprzepuszczalnych barier poziomych lub pionowych lub systemów studni, lub pomp i oczyszczalni pozwalających na oczyszczanie wód, lub barier reaktywnych oczyszczających wody podziemne, lub kaskad i systemów napowietrzania wód, lub poletek służących fitooczyszczaniu wód, lub innych urządzeń lub instalacji służących oczyszczaniu wód - w przypadku gdy występuje zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych lub podziemnych lub powierzchni ziemi,
- odtwarzania elementów przyrodniczych, o ile jest to konieczne,
- monitoringu stanu środowiska lub monitoringu stabilności geotechnicznej odpadów składowanych lub zgromadzonych na danym terenie w trakcie wykonywania ww. działań.

Prowadzone działania mają charakter etapowy, co wynika ze złożoności i specyfiki poszczególnych WTZ, utrudniającej realizację całego zakresu prac w ramach jednego projektu lub pozyskanie finansowania z jednego źródła. Z uwagi na wyżej opisaną konieczność opracowania stosownej dokumentacji koszty oczyszczenia WTZ będą znane dopiero po opracowaniu przez miasta stosownych planów, a następnie dokumentacji związanej z postępowaniami przetargowymi w zakresie wykonania właściwych działań poprawiających stan środowiska. Po zakończeniu inwestycji B3.2.1 KPO oraz pozyskaniu tych danych możliwa będzie ich aktualizacja we wszystkich dokumentach związanych z WTZ.

Zakłada się, że aktualnie wykonywane projekty na WTZ finansowane z KPO dadzą podstawę do pozyskania dalszego finansowania ze środków unijnych w przyszłości na etapie projektów inwestycyjnych dotyczących poprawy stanu środowiska na WTZ, których realizacja doprowadzi do eliminacji zagrożeń występujących na tych terenach.

Odpowiadając na pytanie 6 „*Jakie działania zostały podjęte od momentu objęcia władzy przez obecny rząd w celu rozwiązania problemu tzw. „bomby ekologicznej” w Zgierzu?*” i 7 „*Czy rząd rozważa objęcie tego terenu specjalnym programem naprawczym lub statusem inwestycji priorytetowej ze względu na skalę zagrożenia?*” podkreślić należy, że MKiŚ podjęło dotychczas szereg działań legislacyjnych, planistycznych, organizacyjnych, doradczych i finansowych mających na celu wsparcie procesu oczyszczania WTZ z zanieczyszczeń. Opracowywana aktualnie

przez JST dokumentacja dotycząca stanu zanieczyszczenia na WTZ jest jedynie jednym z etapów szerszego procesu oczyszczenia tych obszarów. Działania te są jednak kluczowe, ponieważ dopiero po ich zakończeniu będzie znany faktyczny stan zanieczyszczenia środowiska na WTZ, a następnie możliwe będzie przejście do kolejnych działań związanych z oczyszczeniem tych obszarów.

Dotychczasowe działania podejmowane przez administrację rządową i samorządową stanowią kolejne etapy długofalowego procesu zmierzającego do usunięcia zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem WTZ. MKiŚ będzie nadal wspierać JST w tych działaniach. Obecnie podejmowane są m.in. działania mające na celu stworzenie możliwości finansowania działań terenowych ze środków UE w perspektywie finansowej 2028 – 2034. Należy podkreślić, że nie byłoby możliwe ubieganie się o te środki bez wcześniejszego przygotowania odpowiedniej dokumentacji finansowanej ze środków KPO. Warto również wyjaśnić, że pozyskanie środków Unii Europejskiej na realizację tych wieloletnich i kosztownych przedsięwzięć jest jednym z celów zarówno ustawy o WTZ, jak i inwestycji przygotowawczych realizowanych ze środków KPO.

Z wyrazami szacunku,

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.